

Professori pelkää eurokriisin pahenevan

HS-HAASTATTELU: Palkitun ranskalaisen taloustieteilijän Hélène Reyn mielestä Euroopan keskuspankin olisi tehtävä kaikkensa Etelä-Euroopan pienehköjen yritysten rahoituksen turvaamiseksi. Muuten euro voi hajota.

» Talous A 24

Hélène Rey

EKP:n olisi aika toimia

Palkittu taloustieteilijä Hélène Rey vaatii keskuspankkia turvaamaan pk-yritysten lainansaantia

HS-haastattelu

Petri Sajari HS

Italian ja Espanjan yritysten ahdinko uhkaa jo koko euroalueen tulevaisuutta.

EUROALUEEN velkakriisi ei suinkaan ole ohi, sanoo ranskalainen taloustieteen professori Hélène Rey London Business Schoolista.

Hänen mukaansa deflaatio on euroalueella todellinen uhka ja Euroopan keskuspankin (EKP) pitäisi nopeasti ryhtyä turvaamaan pienten ja keskikokoisten yritysten varainhankintaa.

"Tärkeintä olisi huolehtia siitä, että pienet ja keskikokoiset yritykset saavat pankeista lainaa. EKP:n pitäisi aloittaa rahoitusoperaatiot, joiden ehtona on lainananto pienille ja keskikokoisille yrityksille", sanoo Rey.

Deflaatio tarkoittaa hintatason halpenemista, jolloin kuluttajat lykkäävät hankintojaan odottaessaan hintojen halpenevan yhä lisää. Seurauksena on talouden seisautuminen.

REYN mukaan pienten ja keskikokoisten yritysten rahoitusongelmat ovat pahimpia Italiassa ja Espanjassa. Jos yritykset eivät saa lainaa, ne eivät tee uusia investointeja. Seurauksena on talouden halvaantuminen.

"Italiassa samantyyppiset yritykset, jotka saavat lainaa esimerkiksi Saksassa tai Ranskassa, eivät saa pankeista lainaa. Tämä merkitsee tosiasiaa sitä, että euro on hajoamaisillaan."

Rey painottaa heti perään, että euroalueen hajoamisesta seuraisi mittamatonta tuhoa.

"Tuskin kukaan taloustieteilijä voi hajoamista edes toivoa."

Perjantaina Rey piti Helsingissä Yrjö Jahnssoonin säätiön palkintoluennon. Säätiö palkitsee joka toinen vuosi yksi tai kaksi alle 45-vuotiaasta taloustieteilijää. Palkinnosta päättää kansainvälinen valintatoimikunta.

EUROOPAN keskuspankin ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta. Se tarkoittaa, että inflaatiouudhin pitäisi olla hieman alle kaksi prosenttia keskipitkällä aikavälillä.

Marraskuussa euroalueen inflaatio eli hintatason yleinen kohoaminen oli Euroopan tilastoviranomaisen Eurostatin

Taloustieteen professori Hélène Reyn mielestä Euroopan keskuspankin pitäisi ryhtyä tarmokkaasti uusiin toimiin, jotta liikepankit antaisivat lainaa euroalueen pienille ja keskikokoisille yrityksille.

mukaan 0,9 prosenttia.

"Jos inflaatiouudhi olisi kolme prosenttia eli prosenttiyksikön suurempi kuin EKP:n tavoitteena on, siitä olisi seurauksena valtavaa huutoa. Asia on yksinkertainen, että EKP:n olisi tehtävä kaikkensa saadakseen inflaatiouudhi kahteen prosenttiin", Rey sanoo.

NELJÄ vuotta kestäneen euroalueen velkakriisin aikana on hänen mukaansa tarpeettoman paljon moitittu nykyisiä kriisival-

toita yli varojen elämisestä. Kriisivaltiot saivat runsaasti lainaa eurovaltioista, joiden vaihtotaseet olivat ylijäämäisiä.

Vaihtotaseen ylijäämä tarkoittaa yksinkertaistaen sitä, että kansantalouden tulot ovat menojä suuremman.

Rahaliitossa vaihtotaseen ylijäämät ovat kuin kolikon kaksi puolta: suurimman kansantalouden Saksan ylijäämä merkitsee alijäämää monille muille maille.

"Lainaa oli saatavilla kaiken maailman hulluihin projektei-

hin, jotka ovat sittemmin epäonnistuneet. On siis turha syyttää ainoastaan kriisivaltioita laiskotTELUSTA ja yli varojen elämisestä. Syy on yhtä paljon vaihtotaseeltaan ylijäämäisissä valtioissa, jotka rahoittavat vuolaasti nykyisin kriisissä olevia valtioita."

KANGERRELLEN etenevää euroalueen pankkiunionia Rey pitää välttämättömänä euron tulevaisuuden turvaamiseksi. Pankkiunionin keskeisenä ideana on katkaista pankkien ja valtioiden voi-

KUKA?

Hélène Rey

- Väitell taloustieteen tohtoriksi London School of Economicsissa vuonna 1998.
- Rey on erikoistunut kansainvälisen rahatalouden ja kaupan sekä kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden toiminnan tutkimukseen.
- Toimii nykyisin Lontoon kauppakorkeakoulun (London Business School) taloustieteen professorina. Ennen nykyistä tehtäväänsä oli professorina yhdysvaltalaisessa huippuyliopistossa Princetonissa.
- Palkittiin yhdessä Thomas Piketty'n kanssa Yrjö Jahnssoonin säätiön palkinnolla.

VIISI TEESIÄ

Rey: Saksa jarruttaa

- 1 Euroaluetta perustettaessa tehtiin virhe, koska pankki-kriiseihin ei varauduttu. Pankkiunioni voi estää sen, että pankki-kriisi ei aiheuta valtion maksukyvyttömyyttä.
- 2 Saksa on euroalueen kehityksen jarruttaja. Taloustieteellinen keskustelu Saksassa on liian ahdasmielistä.
- 4 Valtioiden rahoituskriisissä tärkeintä on heti aluksi mitätöidä lainoja. Poliitikot tekivät euroalueen velkakriisin alussa suuria virheitä.
- 5 Useissa kehittyneissä kansantalouksissa eri puolilla maailmaa on velkakupla, jonka purkamiseen voi kulu vuosikymmeniä. Julkinen velka ja yksityinen velka ovat samaa ongelmaa.

makas keskinäinen riippuvuus.

"Euroalue ei voi selvitä, jos pankkien ja valtioiden välistä yhteyttä ei voida ratkaista. Siihen hyvä keino on pankkiunioni. Eikä kyse ole vain sääntelyn lisäämisestä, vaan enemmän siitä, miten pankki-kriiseihin euroalueella reagoidaan."

Kysymykseen talouskomissari Olli Rehnin onnistumisesta euroalueen velkakriisin aikana Rey vastaa hymyillen.

"Hänellä on varmasti ollut paljon poliittisia rajoituksia."